

05

A

883

6 489

DE

NON-PRÆSCRI-
BENDO,

Ad L. II. C. de Prescript. XXX.

vel XL. annor.

PRÆSIDE

HENRICO COSELIO,

de Pezlinovez J. U. D. & P. P. Curia

Elect. Facult. Jurid. nec non Scabinatus

Adfessore, Patrono, Præceptore.

D. D.

M. CASPAR ALEXANDRI,

Ad d.

Jan.

28

WITTEBERGÆ,

Apud JOBUM WILHELMUM FINGELIUM,

Ào cło Isc LIII.

NO. 1283

85

05 A 883

DE NON-PRÆSCRIBENDO.

CAPUT I.

De Casu Legis.

I. Præscriptio conscientia patrona est
parat.	III. Facti species & dubitandi ratio.
II. A quo & quando lata hæc lex, &
quæ vera ejus lætio. parat :	IV. Solutio dubii & sexagenaria mu-
tatio parat.
	V. Decisio & legis constitutio.

DE non-præscribendo exponere, & Nam Codicis legem, de tricennali præscriptione * patronâ generis humani, brevi illustrare commentario constitui. Ut, si post XXX. annorum patriæ bella, ea demum frequens certaminum foriq; materia est, huic me parem dum ætas ac disciplina sinunt: nullove magis inutili aut desueto, quam rebus, quæ in presenti ævo in usu vertuntur, scripturam impleam. Nisi enim quod facimus utile est, inanis est gloria. Nec quisquam in negotio nihili terat ætatem, aut sua moretur tempora, quæ ad majora paulo virtutis indoles vocet.

S. 3. de Juris-
doc. rat.
L. 2. S. II. C.
de j. S. enual.

II. Lex ita habet:

* *IMPP. VALENS ET VALENTINIA. A. A.
AD VOLUSIANUM. P. P.*

Male agitur cum Dominis prædiorum, si tanta precario possidentibus prærogativa defertur, ut eos, post XL. Annorum spacia qualibet ratione decursa, inquietare non liceat: cum Lex Constantiniana jubeat ab his possessoribus initium non requiri, qui sibi potius quam alteri possederunt. Eos autem possessores non convenit appellari, qui ita tenent, ut ob hoc ipsum solitam debeant præstare mercedem. Nemo igitur, qui ad possessionem conductor accedit, diu alienas res tenendo, * jus sibi proprietatis usurpet; Ne cogantur Domini aut amittere quæ locaverunt, aut conductores utiles sibi

A 2

fortassis

fortassis excludere, aut annis omnibus super Dominio suo publice protestari. *Dat. VIII. Cal. Aug. Valenti & Valent. AA. Coss.

III. Exierat jam quadragesimus annus, ex quo precarios * Dracontii agros, lege locationis * Mucatraulius coluerat; multisq; adeo erudiverat curis, magna potiundi spe, quod per silentium ad hæc tempora venisset; ratus, *sopitam procul dubio XL. annorum curriculis*, fundi juxta atq; mercedis actionem, quam nemo hæctenus moverat. Itaq; sic ille præcipiti dolore subduxerat rationem; quos uno & perpetuo tenore juris semper usurpato nunquam intermisso tenuisset agros, suos esse * divi Constantini lege; quæ & iniquis rerum possessoribus, *sola temporis longinqvitate*, dominii jura firmasset.

IV. Sed incivile erat agresti ac pleno ruris animo, *tota lege non perspectâ, una aliqua particula ejus proposita judicasse*. Nam quæ Legib. * de sexagenaria præscriptione, quam ad quadragenariam interpretatur Justinianus † solenni sibi fiducia, sanxerat Constantinus Imperator, nisi fallor his dederat, *qui nacti possessionem corpore & animo, sibi mente & cogitatione possideant*; doctissimus artes Romanas & veterum Leges, *colonum domino possidere: sine possessione autem usucapionem contingere non posse*; nec quæquam L. 3. §. 1. D. de acqvir. poss. L. 60. §. 1. D. Locati. possidere, *qui alieno nomine in possessione sit*.

V. Quare falso conductos sibi Dracontii agros Mucatraulio, nihil dubitandum ulterius existimantes imperatores, quia L. 39. D. Locat. *non soleat locatio dominium mutare*, secundum Dracontium litem dabant, adjecta in hanc sententiam lege: Ne cui locatori locatio fraudi sit, ne frugi conductore carere, aut ex jure manum consortum vocare quotannis necesse sit, æterna locata rei autoritas esto; Nemo conductor alienas res longissimò quamlibet usu capito.

PARATITLA AD CAPUT. I.

s. I. Patrona. Cassiodorus Lib. V. Variar. XXXVII. *Tricennalis autem humano generi patrona prescriptio, eò quod cunctis vobis jure servabitur, nec conventionalia vos irrationabiliter precipimus sustinere dispendia*. Novel. Theodof. & Valentin. VIII. *Lex domini patris clementia meæ Theodosii perennis Augusti, qua virtutum suarum*

suarum morem secutus humano generi profunda quiete prospexit.
Plura in eam rem erudita collegit Jo. Savaro Claromont. ad Sidon. Apollin. Lib. VIII. Ep. VI. Et ex illo Hug. Grot. Flor. Sparf. h. t. Sed & conscientiae patrona praescriptio est. *Jure enim possidet qui autore pratore possidet*, l. xi. D. de acquir. poss. Sotus. Lib. IV. de Instit. q. l. art. III. dist. XXVII. Jo. Medina C. *de Restitut.* q. XVII. §. *aliter tamen.* Covarruvias in *Regula Possessor* part. II. §. VII. Corduba Lib. III. q. VIII. Frater à Veracuce in *Speculo Conjugior.* part. III. art. XVIII. Falsum enim est, quod ait Bachovius ad Treutl. vol. II. disp. XXII. Th. VI. lit. C. *Forum conscientiae legibus politicis non gubernari, neq; legem merè positivam praestare aliquem tutum in foro conscientiae posse.* Imo vero in rebus civilibus indifferentibus, forum conscientiae Legibus politicis gubernatur; quandoquidem & *propter conscientiam parere magistratui* nos voluit Apostolus Rom. xiii. v. v. Gabriel Vazquez Tom. I. in prim. Secund. S. Thomae q. xix. art. vi. disp. LXVI. cap. VII. n. xxxvi. *Nam idem*, inquit, *servandum est in foro interiori & exteriori, quando forum exterius non fundatur in falsa praesumptione, maxime verò in materia Justitiae. Judex enim judicans in foro exteriori, judicare debet id quod verè justum & rectum, & quod suum est unicuiq; tribuere.*

Imp. Valens & Valentinianus. Reverà hanc legem Valens, adscripto saltem Valentiniani nomine, pertulit. Est enim hic Valentinianus junior, puer tum nondum quinquennis, Valentiniani senioris ex Justina filius. Quod vel inde constare potest, quia priori loco Valentis nomen positum est; quod secus habet in Valentiniano seniore; cujus nomen, dum imperaret cum Valente isthoc fratre, ubiq; in Legibus nostris & Fastis omnibus, & Cassiodori chronico primo scriptum loco observamus. Eam illi aetatis & initi imperii rationem habebant, ut qui senior aut diutius praefuisset, priori loco poneretur. Nicet. Choniat. *Annal. Postridiè cum in magna Ecclesia Imp. proclamarentur, ordine mutato Andronici nomen priore, Alexii posteriore loco est pronunciatum: ob causam nimirum honestam & speciosam, non decere infantem immaturae aetatis, levibus malis celebrari ante Andronicum, virum canum.* Vocatus Valentinianus hic quadrimus puer, ut

§. II.

ait Ammian. Marcellin. Lib. xxx. sub fin. *in imperium cooptandus, sextoq; die post parentis obitum imperator legitime declaratus est in castris.* Obierat autem parens, teste Socrate Lib. IV. Hist. Ecclesiast. c. xxvi. xv. Calend. Decemb. Adeoq; ix. [non x. quod male legitur apud Panvinium] Calend. Decemb. Valentinianus hic Augustus solenni more nuncupatus est, *Ao. Urbis cIo cxxvii.* ex mente Onuphrii Panvini Lib. II. Fastor. *Ao. Christi cccLxxv.* Carol. Sigon. Chronolog. Indie. Imp. Orient. & Occid. & Joseph. Scaliger. de Emendatione Tempor. Lib. V. Zonaras Tom. III. Annal. *Junio rem etiam Valentinianum imperatorem salutavit exercitus quadrimum adhuc puerum.* Caussam addit Zosimus Lib. IV. Hist. *Valente & Gratiano in locis remotioribus degentibus, ne Transftriani barbari, rebus principe destitutis, irruerent, arcesitum minorem Valentiniani filium in regiam purpura vestitum producunt, cum vix quintum etatis annum ageret.* Mos autem erat Imp. Edictis suis nomina quoq; absentium prescribere. Cedren. Comp. Hist. *Valentinianus concilium in Illyrico coegit, in eoq; fidem Nicenam confirmavit. Edictum quoq; misit; socios sibi eo in Edicto adscribens Valentem fratrem & Gratianum filium; quorum tamen neuter concilio intererat.*

Jus sibi proprietatis usurpet. Mendose & nullo sensu minor. Godofred. Editio; his sibi proprietarie usurpet.

Dat. VIII. Cal. Aug. Valenti & Valentin. COSS. Legem hanc Valente quintum & Valentiniano primum consulibus *Ao. Urbis cIo cxxviii. Ao. Christi ccclxxvi.* latam esse, ex ipso consulum & adjecti diei tempore patet, si ex Scaligeri & Sigonii Computo æstimes. Nam Imperator Valens duos tantum cum Valentiniano consulatus gessit Vtum & Vitum. Testes sunt Fasti Siculi, Fasti Capitolini, Socrat. Lib. iv. Hist. Eccles. c. xxviii. & xxxi. Casiodor. in Chronic. Sextum hunc consulatum non esse, probat Socrates l. c. c. xxxi. *Imperator Valens ad sextum Consulatum, Valentiniani autem secundum, III. Cal. Jun. adversum barbaros profectus, III. Idus Augusti ad Adrianopolin urbem Thracie in confiniis Macedoniae moritur.* VIIIo. igitur Cal. Aug. quo hæc data lex est, ipse Valens quam maximè prælio intentus & ab Urbe remotus; de Locationibus & Agrorum colonis, quos lex nostra complectitur,

tur, cogitandi procul dubio spacium non habuit. Itaq; neces-
sum est consulatum hunc primum esse Valentiniani, quem Ao.
Urbis Cl. cxxviii. ip[s]is Calend. Jan. ceperat, proximis Cal. De-
cemb. imperator nuncupatus. Solebant autem facti Imperato-
res, non expectata consulari ætate, cum imperio simul & con-
sulatum auspicari. Plin. Panegyric. *consulatum novi imp[er]i. desti-
natum aliis in se transferebant.* Novel. Majoriani III. *Dicatis
quodq; Jano Calendis suscepti feliciter consulatus ereximus fasces, ut
presens annus nascentis imperii nostri incrementa suscipiens, nostro
etiam nomine signaretur.* Pacatis igitur tum eo anno rebus, quod
ex Socrate l. c. c. xxxviii. discimus, prima, ex more, agrorum me-
rito cura fuit; eò maximè, quòd *Possessoribus*, teste Aurelio Vi-
ctore, *Valens consultor bonus erat: quod idem & nostræ legi
convenit.*

Exierit jam. Baldus hanc legis nostræ æconomiam tradit. Pri-
mo, inquit, ponit dictum (male agitur) secundo respondet oppositi-
oni cuidam; tertio probat dictum per rationem vivam; quarto con-
cludit quinto ponit novam rationem. Secunda ibi, cum lex; tertia
ibi, Eos. quarta ibi, nemo igitur. quinta ibi, ne cogantur.

S. III.

Dracontii Fictum nomen ex l. 2. C. de Fund. patrimon.

Mucratulius. Thabor. de Contractu Societ. c. i. n. x. *Rustici*,
inquit, nomen ex l. 8. C. de pact. ut *simplicitas supplicantis Rescri-
pti simplicitatem doceat.*

Divi Constantini lege. Accurf. hic. *Quam non habemus. Quam
quidam tam pravè interpretabantur, ut ex ea deferrent colonis tem-
poris prerogativam.*

Lex de sexagenaria prescriptione. Cujac. Obs. Lib.
xviii. cap. xxvii. *Lex autem. 2. C. de presc. XXX. vel XL.
an. fuit de prescriptione LX. ann. introducta constitutione Constan-
tini, cujus pars restat in l. ult. C. de long. Temp. presc. quæ pro Lib.
Quod ita esse, non absurde forte conjiciam ex Eusebii Lib. ii. de
vit. Constantini, c. xxiv. c. xxxvii. & Lib. iv. c. i. & ii. Ubi si-
mul omni cunctatione remota, qualis & prescriptio isthæc erat,
Libertas & agri diutius possessi, uno Edicto restituntur. Quæ lex
in cæteris causis, præterquam si agatur adversus libertatem, etiamsi
injustum fuisset initium possessionis, effectum habuit; modo si quis non
aliis possedisset. At abolita omninò cum esset illa prescriptio LX. an.
& omnium*

Omniū longissima esset XL. duntaxat annorum, constitutione Anastasii, idē, quod Imppp. Valentinianus & Valens scripserant de præscriptione LX. an. in d. l. 2. Justinianus mutavit in XL. annos, ut hodiè legitur.

CAPUT. II. De Vocibus dubiis.

I. <i>Vocum quorū habenda ratio.</i> II. <i>Quid prædium hic & ejus Locatio paratit.</i> III. <i>Quid precarium hic & jus famili-</i>		<i>aritatit paratit.</i> IV. <i>Quotuplex possessio, hic, & quæ Emphyteuta & Vasalli.</i> V. <i>Quid solita merces hic, & paratit.</i>

Ipsa me lex jubet, quæ de prædiis exorsi Imperatores, mox in precario possidentes conductores ve continuant, evolvere vocabula, multis nobilitata cladibus eorum, qui securi vocum, rerum quoq; fecerunt naufragium. Nam ut maxima quæq; in ambiguo sunt, dum alii quoquo modo intellecta pro veris habent; alii vera in contrarium vertunt certandi libidine; ita error & ignorantia pronis accepta auribus posteritate gliscunt. At enim

nec calumniari legem, nec verba captari oportet; & quid in ipsis rerum argumentis obtineat prospicere, cōsultæ Juris Philosophiæ est.

L. 19. D. ad Exb
Proæm. Instit.
§. 4.
† L. 125. D. de
Verb. Signif.
L. 211. D. ib.
L. 20. C. de A-
gricol.

II. * Prædium hic generali † nomine amplius, urbanum juxta ac rusticum complectitur. Adeo utriq; locato merces solita debetur. Sed causam Legi, fundi, meâ sententia, conductor dedit, cum agro & ædes capturus usu; frequenti illius seculi colorum malitiâ, qui *declamare contra terræ dominos*, & alienas corripere partes nihil veriti, sola præscriptione, impia profligare cæpta statuebant. Quibus * cum plurimis iretur obviam legibus, & nostra quoq; ista obvertitur. Nam qui * in aliqua re erant, & * in quinquennia aut ultra locabant agros Romani, familiæ quoq; ut plurimum * sedes villasq; & instrumentorum ruris custodiam dabant. Itaq; non levi ego antegressæ legis & prædii vocis per se positæ conjecturâ adducor, ut prædium istuc de quo quæsitum Locatori * fundum interpreter; ipsis Imperatoribus ita loqui passim amantibus.

† L. 1. §. 1. D. de
precar.
L. 2. §. 3. ib.
† L. 22. §. 1. D.
de nex. act.

III. Precarium † Liberalitatis genus Ulpianus vocat; quod *qui consequatur is habeat, qui ex ea solummodo causa, quod preces adhibuit, impetruerit.* Quod quancquam alienum ab hoc loco non sit: * nam nec † precarii sibi aut opinione domini possident:

dent: ne sic tamen omnem propositæ Legis mentem exhaurit. Quod si tanta precarii amplitudo ac vis est, quantum preces *, ac familiaritas possunt intelligi; illud hic potius precarium dicam, quod contractibus * preces omnes, nulla saltem dominii opinione, & si conductorem Legis nostræ videas, mercedem quoque recipiat, conductionis quasi species: veluti, *si quis & conduxerit, & rogaverit precario uti possideret*, vel ante rogaverit, post ea, quod solet fieri, *conduxerit. Justum enim est voluntates contrahentium magis, quam verborum conceptionem inspicere.*

L. 10. §. 2. D.
de acq. vir. poss.
L. 9. C. q. v. res
pignori.

IV. Docent Jcti, quæquam dispari sensu, naturaliter aliquando nos, aliquando civiliter possidere. Mihi, cui omnis in autoritate legum spes posita, * naturalis possessio detentio rei affectione tenendi; civilis, detentio rei animo domini est. Hac mente, qui precarios conductosve agros habitant, naturaliter possident, civiliter non possident usufructu jure. Frustra possessores nuncupati, quibus usurpare proprietatis jura non licet. Quo magis verum est, *contrarium aliquid*, in hac lege, *nullum sibi locum vindicare, nec inveniri si quis subtili animo diversitatis rationem excutiat; sed esse aliquid novum inventum vel occultè positum, quod dissonantia & querelam dissolvat, & aliam naturam inducat discordiæ fines effugientem.*

L. 1. §. 3. l. 3.
§. 1. D. de ac-
q. vir. poss.

§. 15. De con-
firm. D. D.

V. Solitam mercedem non more aut consuetudine solâ, qui quorundam extitit error, sed * Locati quoque præcepto; * modum pacto definiam. *Neg, enim contrahi locatio intelligitur, nisi de mercede convenerit.* & † contractus legem ex conventionem accipiunt. Quæ placita est, solita merces est; sive pecuniis constet loci consuetudine, sive eo, quod terra præstat. Ut suis ipsi rebus mortales consulant, fortunasque opimas suo sibi fingant arbitrio; aliquando & præter solitum remissionem daturi.

L. 2. Princ. D.
Locat.

† L. 1. §. 6. D. de
positi.

L. 5. C. de A-
gric. & cens.

L. 15. §. 4. D.
Locati.

PARATITLA AD CAPUT II.

Prædium. Jason ad l. 33. n. 3. C. de Transact. *Prædium*, inquit, est terminus magis generalis, propterea quod comprehendit urbana prædia & sic ædificia; Et rustica l. urbana prædia D. de Verb. Oblig. l. 1. D. comm. præd. Et tamen fundus non comprehendit prædia urbana. Nam istam domum vel ædificium recte appello prædium urbanum, sed appellare fundum esset deridiculum. Hinc jus prædi-

§. II.

B. atorium,

atorium, & prædiatores, quos contra Budæ. Annot in Pand. novè Salmasius de Mod. Usur. c. xvi. prædiorum emtores vocat. De jure colonario est Nov. VII. §. I.

Plurimis iretur obviam Legibus. Talis est l. 17. C. de Agric. l. 2. C. in quibus causis coloni. Et passim de re Agraria colonorum.

Qui in aliqua re erant. Salvian. Lib. V. de Provident. DEL. Fundos majorum expetunt, & coloni divitum sunt.

In quinquennia. Non minus in plures annos quam quinquennium (quod falso putat Brissonius Lib. vi. Form. p. 515.) locationes fieri moris fuit Romanis l. 32. D. Locati. l. 24. §. 5. ib. l. 14. ib. Atq; illud quinquennium non de more, sed ex pacto pendere ostendit Ulpianus l. 13. §. 11. ib. Unde & perpetuarii conductores, l. 3. C. de Locat. prædior.

Sedes villasq;. Salvian. l. c. Additur huic malo scilicet ius malum. Nam suscipiuntur ut advena, sunt præjudicio habitationis indigenæ, Paul. Diacon. in Valentinian. de Burgariis habitaculis, Crebra per limitem habitacula constituta, burgos vocant. Plura & Locandi quoq; præcepta vide apud Columellam Lib. 1. de Re Rustic. c. VII. Pallad. Lib. 1. de Re Rust. c. VI.

Fundum interpreter. Lex. 1. C. hic, cum qua hæc nostra cohæret, de fundo tributario loquitur; & prædium κατ' ἐξοχήν in Legibus Codicis fundum notat. Quin quod nunc prædium, idem mox fundus dicitur l. 5. C. de Locat. Cond. l. 27. ib. l. 13. §. C. de Agric. l. 15. D. Locat. Unde ego occasionem latæ hujus legis nostræ colligo. Hinc prædium integrum quoq; aliquando vicum significat, quem coloniam vocant l. 13. §. 1. C. de Agricol.

§. III.

Nam nec precarii sibi possident. Nisi id specialiter convenierit. l. 2. §. 3. D. de precar. arg. l. 13. §. 7. D. de acquir. poss. l. 6. §. 2. D. de precar. Atq; illud tunc precarium huc non pertinet.

Preces ac familiaritas. Glossa, Large hic ponit precario possidentem, ut emphyteutam colonum commodatarium & depositarium comprehendat. Nam omnes isti precibus porrectis possident. Hinc cum Carpzovio quoq; part. II. Const. IV. Def. XIV. n. VI. dicimus, qui feudum alterius jure familiaritatis usus est, quod etiam per mille annos servitutem non acquirat. per l. 1. §. Arist. 3. de aq. quotid. &c.

§. IV.

Naturalis Possessio. Pleriq; omnes definitionem Theophili descriptoris Basilicæ allegant, quæ ipsa tamen nusquam illic integra

integra comparet. Ipsa Basilica, ex quibus hæc nostra sunt, vo-
 cato in partem civili jure nostro Lib. L. tit. II. c. LX. sic habent:
 Νομή ἐστὶ Φυσικῶς, ἢ τὸ πάγμα] & κατοχή. *Possessio natura-*
lis est rei detentio, κατοχή quæ habendi animum involvit. κατὰ
 δὲ τὰς νόμους νομή ἐστὶ Ψυχῇ δεωρόζον] & κατοχή. *Secundum jus*
possessio est detentio animo dominantis: de qua Excel. Svevus Veli-
 tat. Just. VII. th. VIII. lit. d. Falsissimè autè interpres: *Secundū jus*
Possessio est ejus qui animo possidet detentio; neq; enim δεωρόζον
 possidere aut detinere, sed dominari & obtinere dominium est.
 Naturaliter igitur possident coloni, inquilini depositarii, fru-
 ctuarii, hypothecarii, & generaliter omnes, qui nostro nomine
 in possessione sunt, item Vasallus & Emphyteuta Borcholt. c. II.
 n. XIII. de acquir. Poss. Menoch. de Recup. poss. Remed. I. n.
 XC. Nam quod *Vasalli heredes directum dominium*, ut ait Carp-
 zov, Responf. LXXXIV. contra *Seniorem præscribunt*; sit illud,
 nisi fallor ideo, quia bona fide non petendo investituram, nec
 præstando servitia patiente & concedente libertatem Domino,
 possessionem nanciscuntur; nec *causam ipsi sibi possessionis mu-*
tant, qui concedente domino possident, arg. l. 22. D. de precar. Ipse
 autè Vasallus investitus nunquam præscribit. II. Feud. Tit. XXVI.
 Ut nulla necessitas sit provocare ad distinctionem ignoratam,
 Juri, *dominii proprietatis & Possessionis* cum Zangero, (quod pa-
 ce ejus viri dixerim) de Except. part. III. cap. X. n. LXXII. cum
dominium nihil commune habeat cum possessione, l. 12. D. de acquir.
 Poss. Bachovius quidem ad Treutler. disp. XXI. th. IV. lit. G.
 multis Emphyteutam civiliter possidere contendit; *quia & in-*
terdicta possessoria & actionem in rem habeat. Sed ipse sui imme-
 mor jam ante naturali quoq; possessioni remedia possessoria tri-
 buerat ibid. th. I. lit. F. Nec omnis rei vindicatio Dominium,
 neq; adeò civilem semper possessionē præsupponit. Ungepauer.
 Exercit. Justin. V.

Locati quoq; præcepto. Ex l. 16. C. de cohortal. l. 2. C. de Lo-
 cat. Ita solitum pro eo quod convenit dicitur in l. 20. §. 1. C. de
 Agric. l. 3. C. de cohortal. l. 2. C. de annon civil. juncta l. 6. C. de omni
 agro deserto.

Modum pacto. Aliquando enim summam mercedis alte-
 rius arbitrio definiendā permittunt l. 24. §. 1. & l. 25. prin. D. locati.

CAPUT III.
De Rebusdubiis.

I. <i>Distinctio fundorum patrimonialium & privatorum.</i> II. <i>Obiectio, quod omnes actiones XXX. aut XL. annis pereant.</i> III. <i>Solutio, & quod possidenti non cur-</i>	<i>rat praescriptio.</i> IV. <i>Exceptio Regulae.</i> V. <i>Locati actioni & neglectae non item futurae pensioni praescriptum, parat.</i>

Ita est, non ulucapit Dracontii agros, quos XL. annos conductos habuit Mucatraulius. Quamquam enim *qui fundos patrimoniales per XL. jugiter annorum spatium, ex quocumque titulo vel etiam sine titulo possident, nullam penitus super dominio a publico actionem vel molestiam aut quamlibet inquietudinem formident, certi suum esse quod possident, quos principum liberalitas fundorum do-*

L. 14. C. de fund. patrim. *minos fecit; nunquam tamen eadem munificentiae prerogativa privati quoque; agri conductoribus stetit. Nam contra reputando, nihil privato jure, salvo canone, fundis emtis cum patrimoniali- bus commune est.*

L. 4. l. 12. ibid.

L. 9. ibid.

II. Sed ais: Et ipsae se conficiunt lites XXX. annis ac ponunt robur: Et rerum demum ac jurium alienorum omnium tricentenniali aut quadragenaria praescriptione, *saluberrima legis plenissima munitione potimur; non sexus fragilitate, non absentia non militia non ignorantia contra defendenda. Quo fit ut nec quicquam niti pro fortunis suis miseri rerum domini; & quod ipsi per tot annos abstinerint jus, ejus usurpandi deinceps veniam omnem consumsisse videantur. Cum contra desides homines & sui juris contemtores odiosa exceptiones sint oppositae.*

L. 3. & 4. C. de prof. XXX. an.

L. 3. C. de Annal. Except.

III. Atque est, fateor, aliquid * argumento pondus fronte, prima: ceterum si animum advertas, mole sua corrui. *Omnes omnino quae antea non motae sunt actiones XXX. annorum jugi silentio, ex quo competere ceperunt, vivendi ulterius nullam facultatem habent. Earumque rerum quas Possedimus, plenissima nobis circumdata est securitas. Jam, nec possedit conductor Mucatraulius jure. Et possessori Dracontio competere fundi sui actio nunquam ceperat. Nam * quae possidenti odiosa praescriptio currat, quem nullius negligentiae postules, & qui rei suae incumbat? Itaque; nec locati agri dominio Dracontius, nec recuperandi spe, nec actione legitima excidit.*

L. 3. C. de praesc. XXX. an.

L. 4. ibid.

IV. Ne

IV. Ne nunc dicam nulla concludi regula, nec impediri legibus, quæ ipsa Imperatoria sanctio exemit, non multo post explicanda ordine. *Nam simul cum in aliquo vitata est regula perdit officium suum.* Tum maximè cum derogatum anterioribus constitutionibus nihil velit Imperator; cui inter æquitatem jusq; interpositam interpretationem soli & oportet & licet inspicere. Ut quamvis generalis aliqua lex vocata vel ad omnes iussa sit pertinere, non in commune tamen præjudicet, nec quæ specialiter quibusdam concessa sunt civitatibus vel provinciis vel corporibus, ad generalitatis observantiam pertineant.

L. 1 D. de R. J.
L. 5. C. de
pres. 30. an.

L. 1. C. de Le-
gibus.
L. 3. C. ibid.

V. Illud nihil ambigam, mercedem solitam tot neglectam, annos cepisse usu Mucatraulium, Locative Drocantii actioni præscripsisse. * Nam & illam conductor possedit † liberatus tempore: Et hanc, ex quo cum Mucatraulio convenerat, natam sibi Dracontius insuper habuit, felicitatis suæ proditor, vel donator munificus, qui quod nullum jus cogebat, concessit. Donari autem non potest, nisi quod ejus fiat cui datur. Quo si non erat animo, † quam facili negotio interpellare jure illud conductoris tot annorum silentium poterat? * Futurarum tamen pensionum Conductoris præscriptio nulla est; quando recuperato quidem agro, de quo paulò post, quasi de integro fit locatio; nulla dāda licentia conductori aut emphyteuta dicendi ex transacto tempore dominium sibi in iisdem rebus quæsitum esse.

† L. 45. D. de
admin. Tut.

L. 82. D. de
Reg. Jur.
L. 9. §. 3. D. de
donat.

† L. 2. C. de An.
Excepti.

L. 7. §. 6. C. de
pres. 30.

PARATITLA AD CAPUT III.

Argumento pondus. Anton. Perezius in prælect. h. t. n. XIII. Non obstat inquit l. 3. & 4. h. t. Sed communis Dd. Sententia retinenda est. Rationem tamen nullam allegat. Quod, si conciliasse est, nemo nunc sine lege loqui erubescet, contra Novel. XVIII. c. V.

§. III.

Quæ possidenti præscriptio currit. Paul. de Castro, Auth. Nisi tricennale C. de bonis matern. n. I. & II. Non valenti agere de jure nulla præscriptio currit l. 1. in fin. infr. de An. Excepti. & supra de jur. dot. in l. in rebus in fin. licet non valenti agere de facto currit, sed restituatur, ut in l. Et Attilicinus D. de Servitut. Urban. præd.

Nam & illam possedit. Equidem putat Franzkius Exerc. V. q. VII. rat. III. n. XII. In præscriptione longissimi temporis nullam

requiri possessionem. Idem jam ante ipsum sensit Schurf. conf. XC. n. XXXVII. cent. III. Idem sentit Bachovius ad Treutler. volum. 2. disp. 22. th. 1. lit. G. Sed si de rei præscriptione agatur, ut mihi quidem videtur, ea sententia contraria est l. 25. D. de Usucap. & usurp. Nec sane ullibi quod meminero, in jure nostro aliqua rei præscriptio sine possessione legitur. Quin potius expressè in longissimi quoque temporis præscriptione possessio additur l. 3. 4. 8. C. de præsc. 30. 40. Nam quod obvertit excellentissimus Vir, *amissa re adversus neminem jvari remedio præscribentem talem*, gratis dicitur. Etenim qui bona fide præscribit, directam ex l. 8. princ. ibid. qui mala fide, eum utilis habere rei vindicationem colligo ex §. 2. & 3. ib. ubi *quasi dominus* malæ fidei possessor, & ab invasore violento & ab eo qui per absentiam à judice adjudicatam rem caput, vindicare dicitur. Atque hinc ipse Bachovius, *non male forsan*, inquit *alicubi, malæ fidei possessori utilem actionem tribuisse Veteres quidam Dd. possent videri.* Rectius itaque Bartolus ad l. h. *Tu dic ad præscribendam rem vel aliquod jus requiritur possessio vel quasi, quia sine possessione præscriptio non procedit l. sine possessione de Reg. Jur. Lib. VI. Sed ad præscribendam liberationem ab aliquo jure vel ab aliqua actione, non requiritur aliqua possessio vel quasi, sed sufficit solummodo negligentia non petentis l. sequitur §. si viam D. d. Usucap.*

Futurarum pensionum præscriptio nulla est. Scholiastes Basilicōn Tit. XIV. & XV. c. VI. *Lege Codicis Lib. VII. tit. XXXIX. caput V.* In quo dicitur, *eum qui ex actionem publicam non dedit, ad præstandas præteriti temporis functiones non cogi, sed quemadmodum Lib. XI. Tit. XLVIII. Constitut. IX. dicitur, futuri temporis functiones exigere, nisi ex fuerint ipsi à principe condonata.* Mynsinger. cent. III. obf. XIII. *In camera aliquot vicibus comprobata est post multam eorum disputationem, qui in hujusmodi pensionibus uniuscujusque anni propriam esse præscriptionem, & quot sunt anni, tot esse præscriptiones censuerunt, quodque hujusmodi præscriptiones ad futuros annos se non extendant.* Addit exemplum Gail. Lib. II. obf. LXXIII. n. II. *Quapropter creditori recipienti solutionem in minore valore quam fuit tempore contractus, non potest objici exceptio longissimi temporis, quod videlicet tanto tempore tali valore solutio ei facta*

facta sit; sed debitor exceptione prescriptionis non obstante, in posterum ad eum valorem, qui fuit tempore obligationis solvere cogitur.
 Jure Saxonico nostro certè annuæ præstationes etiam futuræ præscribuntur *p. II. Const. II. Elect. Aug.* Recte tamen hoc jus colono denegat Carpzov. *ibid. def. III. n. IV.*

CAPUT. IV. De amplitudine Legis.

<i>I. Legis interpretatio quovis extensiva est.</i> <i>II. Qui hac lege non præscribant & quæ ad repetendum detur actio.</i> <i>III. Excepta jure, & quæ curialis parat.</i>	<i>IV. Actiones conditionata non præscribuntur.</i> <i>V. Actiones non natae non præscribuntur at bene bonorum possessio parat.</i>

Satis pro Dracontio, satis nisi me fallit animus, de Mucatraulio: nunc, quam latè proposita lex pateat, paucis exsequar; morem gesturus non minus antiquis Legum conditoribus, qui cum in aliqua causa sententia manifesta esset, ei qui jurisdictioni præerat ad similia procedendi præcepta dabant; quam sacratissimo imperatori, à cujus sententia legem non solum illi causæ pro qua producta est, sed & omnibus similibus, jus fasque est appetere.

L. 12. D. de Legib.

L. 12. C. de Legib.

II. Neque enim conductor solum, sed nec Emphyteuta, nec qui commodato utitur, aut * depositum servat, aut precarium detinet, † unquam tricennali prescriptione sese adeò muniant, quin sopita quidem precarii Depositi commodati Locative actione, quam quia capit competere, sola negligentia citra possessionem extinxit, ipsi rerum Domini interdicto * Uti possidetis, aut rei vindicatione, depositum omne repetant. Nisi verò * intervertere dominicas possessiones, *accedente extrinseca causa,* precarii possessores audeant. Tum enim ex silentio prescriptioni initium & robur est. Quod nisi in herba reprimas, emicat, prostermit, dejicit.

† *Arg. l. 7. §. 6. & l. 2. hic.*

Arg. l. 5. C. de acquir. poss.

III. Jam Constantinus Imperator * *Libertatis jura prescriptione mutilari* non sinit: nec patitur divus Anastasius prescriptionem 40. annorum ab his qui ad * *curialem conditionem vocantur*, opponi, nec ad præjudicium publicarum functionum trahi; sed illos *genitali semper statui patriisque reddit*: hos solvendo semper canonis præstandisque laudemis obstringit. Impp. Gratianus & Valentinianus

L. 2. C. de long. Temp. præsc.

*L. 5. hic.
L. 6. hic.*

L. 5. C. de fund. nianus meatus pristinos plurimorum usurpatione sublatos, ad floren-
Rei privat. tis sui patrimonii fundos, sublata prescriptione revocant. Impp.
L. 3. C. de fund. Valentinianus & Theodosius agros limitaneos ab aliis diutius pos-
limitroph. sessos militibus limitaneis, cujuslibet spacii temporis prescriptione
cessante, restituant. Justinianus & qui per alios sua servitia
L. 22. & 23. C. commodant, à libertate removet 40 quamlibet annos libertate
de Agric. abusos. Nec colonos alio migrare sinit, nisi Curia vel collegio vel
*L. 6. C. de fund. burgis servierint. Idem & ab hostibus * capta, antiqvis rerum*
Rei privat. dominis servat.

IV. Cæterum, si nulli actioni, nisi quæ competere cæperit, injicit manum præscriptio; nunquam aut juri compascendi, aut actioni * pro socio, dum durat foedus, aut præscriptis verbis, aut pacto de * Retrovendendo quocunq; tempore, præscribi contendam. Nam qui mutuam sibi pascendi pecora faciunt copiam, sic invicem pasuum agrum dant, ut ne unquam faciant accipientis, sed ut saltem uti permittant velut commodata re, tunc recepturi cum sibi liberit solvere. Et Socii actiones invicem præstant, fraternitatis quodammodo jure conjuncti & rerum utriq; communium possessores. Et qui præscriptis verbis aut de retrovendendo perpetuo pacti sunt, ipsa illa dandi faciendive conditione vel subincerta die facta stipulatione prescriptionem omnem excludunt, quia conditionis ejus exitus nunquam est.

V. Sic * juri offerendi creditor non sibi possidens, & * pignoratitiæ actioni vel ideò saltem non præscribit, quod ipsa tempora natales actionum premunt, vitam servant. Nisi enim pecunia omnis exsoluta sit, pignoratitia non nascitur, nec interit non-orta. At * bonorum possessione Ignorantis, quæ vincere prescriptionem omnem ac superare nonnulli falsò arbitrati sunt, non ego aliter in perpetuum cum Imperatore extendam, quam usq; ad finem ex Constitutionibus sacris 30. aut 40. annorum introductum. Cæteras res sacras atq; Regalia, & quarum omnis à prescriptione hac nostra natura abhorret, attingere huc nihil attinet. Nec pandere magis quam contrahere vela mihi curæ fuit.

PARATITLA AD CAPUT. IV.

Depositum. Temporibus Justiniani etiam depositum l. 3. &

s. II.

4. hic

4. hic, præscribi statuebant. Suidas in Pitco Emeteno & Proco-
pius in Historia arcana. *Libellos multos ut ab illis scriptos compo-
suit, qui confiterentur se magnam pecuniam Mamiano reddituros, quippe quod depositi nomine hanc ab illo accepissent. Quia vero lex obstat quæ reliquas omnes actiones ad tricennariam præscripti-
onem redigit, & quas hypothecarias dicunt nonnullasq; alias quadragenaria excludit exceptione; pergunt Byzantium, vim auri Casari deferunt, rogantq; ut sibi præsto esse velit: Ille accepta pecunia scribit legem, ut causæ appellatoria & actiones quæ Ecclesiis competere non statim temporis, sed C. annorum præscriptione excluderentur. Idq; non Emesæ duntaxat, sed in universo Romano imperio perinde valeret.*

Uti possidetis. Ita Glossa hic. Nempe si ipse detentor rem habeat, ac primum recuset reddere, tum hoc interdicto experiri dominum velim. Quia civilem hactenus possessionem semper custodivit animo. Quod si vero detentori illi, ex quo negaverat primum, aliquod iverit tempus, atq; adeò ipse sibi possidere cæperit, aut ad tertium aliquem ea res intereà pervenerit, rei vindicatione eam persequi utile fuerit.

Nisi intervertere. Accurs. l. 2. § 7. §. fin. hic. & l. 1. C. commun. de Usus. Scilicet non admittendo dominum revertentem, vel tradendo alii, vel etiam si fuerit expulsus. D. de acquir. poss. l. clam §. qui ad nundinas.

Libertatis iur. Eustathius de Temporalibus præscriptionibus. *Καὶν ἔ. ἐπὶ ὁ ἐλευθεροθεῖς ὡς δὲ λ. κρητηδῆ, & περιεματιζέται.* Etiam si LXa. annos liber aliquis tanquam servus subditus fuerit, non præjudicatur illi.

§. III.

Curialem conditionem. Erronèe Glossa l. 5. hic, *curiales servos fuisse patriarum suarum nos docet.* Certe ingenui erant & splendorem natalium eorum commendat Novella. Majoriani. I. Et *contrarium videri Legibus veterum*, inquit Cassiodorus Lib. II. Variar. XVIII. *Curialem reip. amissa turpiter libertate servire, quem Antiquitas vocavit minorem Senatam.*

Ab hostibus capta. Hanc Justiniani Constitutionem communicatam sibi à P. Galezio Hispano integram producit Cujacius Lib. X. Observ. c. XII. Et aliorum Imperatorum in eam.

C

rem

rem dicta idem habet Paratitil. C. hic.

§. IV.

Pro socio. Balbus de præscript. p. IV. q. XIII. n. III. *Donec socii stant in communione & donec possident simul, unus recognoscit alterum in socium; ergo impossibile est quod currat præscriptio. l. cum notissimi §. sed & si quis & l. malè agitur C. de præsc. 30. ann.*

Pactò de Retrovendendo. Sutholt. dissertat. VI. n. XII. *Hic demum, inquit, est vera regula Dd. res meræ facultatis usucapi non posse. Quà indubiè abutuntur, qui inde concludunt, pacto de retrovendendo & juri relucendi præscribi. Nos & hoc & illud rem esse meræ facultatis negamus, adeoq; utriq; præscribi posse dicimus Mynsing. Cent. I. Observ. XVI.* Præclare quidem clarissimus vir de abusu rerum meræ facultatis admonet; illud saltem malè, quod ideo præscribi pacto retrovendendi affirmat. Quasi vero continuo præscriptioni succumbat, quod meræ facultatis esse negamus. Cæterum & Mynsingeri autoritate fallit improvidos. Nam hic ipso eo in loco non præscribi pacto huic, Camera exemplo probat. Hahnus ad Dig. Lib. XVIII. Tit. V. *Dubium non est, quin ex partium conventionem extendi queat obligatio & actio in infinitum, exemplo legis, Quod si §. siquid. de adilit. edit.* Verè quidem, sed isthac nihil probante lege; quandoquidem perpetuas actiones 30. annis extinctum iovit Imperator l. 3. C. de præscr. 30. an. Vera, puto, causa est, quam l. 7. §. 4. hic, legimus; *quod in omnibus contractibus, in quibus sub aliqua conditione, vel sub die certa vel incerta stipulationes & promissiones vel pacta ponuntur, post conditionis exitum, vel post instituta diei certa vel incerta lapsum, præscriptiones 30. vel 40. annorum, quæ personalibus vel hypothecariis actionibus opponuntur, initium accipiant.* Qui exitus quoniam sperari ab incerta quandocunq; retrovendendi die non potest; nec unquam pacti hujus præscriptio initium capiet, Æquè se res habet, si quis ita bona absentis alterius possideat, qui promittat se redditurum quandocunq; redierit, nunquam præscribet; conditione ipsâ nunquam non interpellante Carpzov. p. II. Const. IX. def. III.

§. V.

Juri offerendi. De ea re in utramq; partem disputatum in Consultationibus Saxonis Lib. I. q. I. Conf. I. II. III. atq; ei non

non præscribi usus tenet optimus Legum interpres. At primus creditor detentor pignoris præscribit secundo; quia simul atq; postremus hic cum debitore contraxit, petendi pignoris ei adversus primum illum nata actio est, neutro possidente sibi. Quam quia XXX. annis aut XL. neglexit, utiq; amisit l. 7. §. 3. C. de præsc. 30. l. 40. ann.

Actioni Pignoratitia. Bachov. ad Treutl. vol. II. disp. I. th. ult. Lit. H. Simul cum obligatione actionem nasci ait. Verè quidem, si causam atq; originem respicias. At non eadem mens Jctis erat, qui tum demum natam hanc actionem dixerunt, cum intentari jam possit, cum effectu legem interpretantes.

Bonorum possessionem. Veterum hanc Doctorum sententiam Schneidewin. & Wesenbec. in not. Margin. Institut de Bonor. possess. tradidère; De quâ ita Forster. Lib. II. de Success. c. XXX. n. II. *Curcius & Cornelius adversantur Jasoni, existimantes bonorum possessionem longissimo tempore h. e. XXX. annis etiam ignorantibus perire; quâ opinio verior est.* Eo tamen jure utimur, ut filius, qui à petenda intestati parentis bonorum possessione ex capite unde Liberi exclusus est, possit petere ex capite Unde Agnati vel unde legitimi; postremo ex capite Unde Cognati. Quod ab interpretibus, teste Carpzovio p. III. Const. XIV. def. XXX. ad civilis quoq; præscriptionis jura protractum est: *ut filius qui intra primos 30. annos hereditatem parentis agnoscere noluit tanquam filius, possit intra sequentes alios 30. annos adire ut Agnatus, tum iis quoq; elapsis intra eandem alios, tanquam cognatus.*

EXPLICIT.

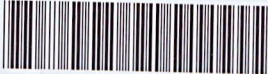

05 A 883

ULB Halle

3

003 760 928

W. 19

Ne

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

8 489

ÆSCRI

O,

Script. XXX.

mor.

E

COSELIO,

O. & P. P. Curia

non Scabinatus

Præceptore.

EXANDRI,

Jan.

RGÆ,

UM FINCELIIUM,

LIII.

28